

zákon, který dává pachtýři právo v'atnické, nejen k pachtovanému pozemku, nýbrž i k stavem na něm zbudovanému. Takovému pachtýři není poslouženo jiným pozemkem, třeba stejně cenným, na kterém není domku a bylo by to zřejmým zmařením umyslu § 28 zákona, kdyby pachtýř měl i k tomu domku, spokojiti se s jiným pozemkem bez domku. Stěžovat se může proto i o d'atí povinnými, by přišli na místě požadovaném i o pozemku jiný pozemek a jest tudíž refer. ním soudem nařízené opnutí i zení zbytečným. O tom, že by stěžovatelé byli povinni přijmouti jiný domek s pozemkem, netřeba uvažovati peněvadě žalové na vlastní náklady, nečiní.

Co se týče požadavku na Marie P-ové k pozemku č. n. 177, který rekursní soud uznal, že majitel domku na najatém pozemku v savencho, jest i držitelem pudy na něj domek stojí, a z toho vychází, že i Marie P-ova dle § 1 (4) zák. o drob. pacht. může započítati pachtovní dobu svých předchůdců v držení domku č. n. 73, s nímž domek č. n. 177 jest pohledným. Tomuto mínění nelze přisvědčiti. Majitel takového domku není držitelem pudy, na něj domek stojí, nýbrž pouze dr. i člen pachtovníh práv k této pudč. Předpoklad rekursního soudu není tedy správný a řízení stálo v'iatkým i závazněm vyvozením. Ustanovení § 1 (4) zákona o započtení pachtovní doby předchůdců v držení nemovitosti, s nímž jest požadovaný pozemek spolehlivým, nelze z něho vyvoditi, že zákon předpokládá převod pachtovaných pozemků s pozemky, iž patří přechodní právem vlastním. O'resní soud odůvodnil tudíž Marii P-ové požadavací nárok na pozemek č. n. 177 právem. Naproti tomu jsou námítky vlastníce proti požadovacímu nároku Marie P-ové na pozemky č. n. 174 a 180 2 bezpodstatnými. Námítky ze § 28 zákona se vztahují jen na budovy zděné a ničeliv na h'olovy dřevěné a je požadavací nárok jest vyloučen též podle § 3 poslední odstavce zákona, vyvrátil i rekursní soud, na jehož odůvodnění se stěžovatelka rovněž odvolává.

Čís. 2124.

Zákon ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. o obnově drobných zemědělských pachtů.

Čl. VI. zák. vztahuje se i na nové pachtýře, již v době vyhlášení zákona ještě na pozemku rehespodařili, jen když smlouva pachtovní byla uzavřena v čase od 1. ledna do 17. srpna 1922 a pachtýři chtějí a mohou sami nebo se svou rodinou na pozemku hospodařiti.

(Rozh. ze dne 26. prosince 1922 R II 402 2)

Proti žádosti čerbných pachtýřů o obnovu pachtu, lončického 30. září 1922, podala propachtovatelka námítky, jimž soud prvostupňový vyhověl a žádost o obnovu pachtu zamítl. Důvody: S uhlášeným udáním stran je zjištěno, že začatelé měli od kongregace v L. pozemky pachtovny a to posledně na základě smlouvy 6ti leté, která lončického 30. září 1922, když 17. srpna 1922 vydán byl zákon ze dne 13. července 1922, kterým se doplňuje a částečně změňuje zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 313 sb. z. a n. o obnově čerbných zemědělských

pachtu, přihlásili se tito pachtýři písemně u správy kláštera v posledních dnech měsíce září t. r., tedy ve lhutě čl. I. cit. zákona, že si pozemky radale podrží v pachtu. Nesporno jest mezi stranami, že pozemky, které měli zadatele do 30. září 1922 v pachtu, byly již 24. března 1922 veřejnou dražbou propachtovány znovu na 6 let, tedy od 1. října 1922 až do 30. září 1928. Při dražbě, tehdy odbyvané, dražili i doavadní pachtýři, avšak, ač tentihle nejvyšší podání, nebyly jim pozemky v pachtu ponechány, je to si Kongregace v dražebních podmínkách vyhradila právo, přičti pozemky i talovému dražiteli, který podává nižší, než činilo nejvyšší podání. Článkem VI. zákona ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. bylo stanoveno, že tento zákon nedotýká se pachtovních smluv, které byly od 1. ledna 1922 do vydání tohoto zákona, t. j. 17. srpna 1922 uzavřeny dobrovolnou úmlouvou na dobu nejméně 6 let, jestliže nový pachtýř na pachtovaném pozemku sám nebo se svou rodinou hospodář a radale hospodáři cíle a může, a nemá svých i pachtovaných pozemků více než 8 ha. Posavadní pachtýři vykládají si zákon v ten smysl, že o »dobrovole úmluvě« zde řeč býti nemůže, je to proto se to enli nevzdali, a proto že spolu dražili a nejvyšší podání učinili, im pozemky v pachtu ponechány nebyly. Dle náhledu soudu nelze si však toto ustanovení ohledně »dobrovole úmluvě« v talovém smyslu vykládati, nýbrž měl záložník asi namysli, že pachtovní smlouvy s novými pachtýři musí býti se strany majitele nemovitosti uzavřeny bez veškeré povinnosti, na nějakém zákonném ustanovení spočívající, tedy ta talové, jako na př. stanovena je v zákoně ze dne 11. července 1922, čís. 225 sb. z. a n., na základě něhož může okresní správa politická (magistrát) naříditi vlastníku domu, by nepromájeté místnosti, které se hodí k obývání, a byly v roce 1921 aspoň po 6 měsíci obydleny, do stanovené lhuty pronajal. V § 18 posléze zák. o mimořádných opatřeních bytové péče zmocňuje se okresní politická správa, by provedení svého nařízení případně vynutila i tresty. Pronajme-li vlastník domu byt v tomto domě jen následkem takového příkazu okresní politické správy, nelze v takovém případě mluvit o smlouvě »dobrovole«. Že klášter měl právo, v podmínkách dražebních si vyhraditi, libovolně zadávati pozemky kterémukoliv pachtýři, není nic nepřipustného, a je takové ustanovení obsaženo skoro ve všech dražebních podmínkách při veřejných dražbách. Nedalo by se také mysleti, že pachtýři, když se snad vzdali nároku na další pacht sami od sebe, tedy »dobrovole«, by se dodatečně o pacht zase přihlásili jedině proto, že zákon jim právo na další pacht poskytuje, a že by pak soud až na základě takových přihlášek měl zkoumati otázku, jde-li o dobrovolnou smlouvu s novými pachtýři. Že noví pachtýři na pachtovaných pozemcích sami budou hospodáři, a že i s pachtovanými pozemky nemají více, než 8 ha půdy, je mezi stranami nesporno. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a nařídil prvému soudu, by nehledě k duvodu, z něhož vyhověl námitkám, dále jednal a znovu rozhodl. Důvody: Prvý soud neuznal práva stěžovatelů na obnovu pachtu pozemků a dal místo námitkám vlastníka, maje za to, že jsou tu předpoklady čl. VI. zákona. Ale neprávem. Článek tento ustanovuje, že zákon nedotýká se oněch pachtovních smluv, které byly od 1. ledna 1922 do vydání zákona, t. j. do 17. srpna 1922 uzavřeny dobrovolnou

úmluvou na dobu 6 let, jestliže nový pachtýř na pachtovaném pozemku sám nebo se svou rodinou hospodaří a nadále hospodařiti chce a může a nemá svých i pachtovaných pozemků více než 8 ha. Stěžovatelům dlužno přisvědčiti, že čl. VI. zákona má na mysli jen nové pachtýře, kteří na pachtovaných pozemcích v době vyhlášení zákona t. j. 17. srpna 1922 sami nebo se svou rodinou hospodařili. To jde na jevo ze znění zákona. Zákon užívá časově doby přítomné a slovem »hospodaří«, chce tedy nové pachtýře chrániti i tenkrát, když již v době vyhlášení zákona jsou v držbě pozemku spachtovaných mezi 1. lednem a 17. srpnem 1922 a na nich již hospodaří. Poněvadž, jak nesporno, dne 17. srpna 1922 byli v držení pachtovaných pozemku a to až do 30. září 1922, když již písemné oznámení dle čl. I. zákona bylo učiněno, stěžovatelé a noví pachtýři tenkrát na pozemcích těch nehospodařili, pachtovavše je teprve od 1. října 1922. schází již z tohoto důvodu předpoklad čl. VI. zákona a slušelo proto rekursu vyhověti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

V duvodové zprávě k osnově zákona ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. (tisk 3770) bylo uvedeno, že článek VI. osnovy, který byl doslovně do zákona převzat, nepotřebuje bližšího objasnění. Tento předpoklad byl ovšem mylným, jak ukazuje případ, o který jde, v němž obě strany a oba nižší soudy různě vykládají onen článek. Co zákonodárce zamýšlel, jest však zřejmč patrnó z vývodů, jež při prvním čtení osnovy zákona v poslanecké sněmovně Národního shromáždění přednesl zpravodaj (těsnopisecká zpráva o 158. schůzi ze dne 27. a 28. června 1922 str. 1628). Vyložil, že »dalším omezením práva obnovy dle tohoto zákona jest článek VI., který vychází ze z á s a d y, n e r u š i t i dobrovolně uzavřené pachtovní smlouvy, jež se staly v mezidobí od 1. ledna 1922 až do doby platnosti projednávaného zákona za určitých ovšem předpokladů, a to takových, aby nový pacht měl ty známky, které všeobecně jsou žádány, má-li právo obnovy pachtu podle tohoto zákona zde býti. Výslovně se v čl. VI. praví, že musí to býti pacht na dobu nejméně 6 let, jestliže nový pachtýř na pachtovaném pozemku sám nebo se svou rodinou hospodaří. Má se totiž býti vyvarováno sporů, které vznikají z toho, když byl u z a v ř e n p ř e d v y d á n í m z á k o n a řádný pachtovní poměr a jedná se o pachtýře, který by za určitých jiných okolností měl také také právo na obnovu, je-li to pachtýř téže sociální kategorie, kterou chce tento zákon chrániti«. Proti stanovisku takto vyličenému nebylo se žádné strany nic namítáno, i dlužno proto míti za to, že došlo všeobecného schválení. Hledí-li se k těmto vývodům, jest však věc jasná. Z á s a d o u jest, že, byl-li p ř e d v y d á n í m z á k o n a z a l o ž e n řádný pachtovní poměr s někým jiným, než s dosavadním (starým) pachtýřem, musí tento ustoupiti novému pachtýři, je-li tento sám drobným pachtýřem. Není tedy správným názor navrhovatelů, že zákon ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n. jest dělán pouze a jedině ve prospěch dřívějších pachtýřů, dlužno spíše uznati, že článkem VI. tohoto zákona má býti chráněn nový pachtýř, a proto nutno tento článek v pochybnostech vykládati ve prospěch

nových pachtýřů. Této zásadě neodpovídá výklad, o který se pokouší soud rekursní, maje za to, že článek VI. má na mysli jen ty nové pachtýře, kteří na pozemcích v době vyhlášení zákona t. j. dne 17. srpna 1922 sami nebo se svou rodinou již hospodařili. Dlužno se spíše přidati k názoru prvního soudu, že stačí, byla-li smlouva s novými pachtýři učiněna v době od 1. ledna do 17. srpna 1922, a že nesejde na tom, zda nový pachtýř v době vyhlášení zákona byl již ve skutečném užívání pachtovaného pozemku, nýbrž pouze na tom, chce-li a může-li sám nebo se svou rodinou na něm hospodařiti. To tím více, když — jak v dovolacím rekursu správně se vytyká — hospodářský rok se počíná pravidelně teprve 1. říjnem, takže nový pachtýř zpravidla 17. srpna 1922 nemohl ani ještě hospodařiti na pachtovaném pozemku, a starý pachtýř byl by mohl snadno zmařiti zákonodárcův úmysl tím, že se bezdůvodně a bezprávně zdráhal odevzdati pozemek novému pachtýři a takto mu umožniti hospodaření. Dobrovolnou úmluvou ve smyslu čl. VI. rozumí se samozřejmě dobrovolná úmluva s novým pachtýřem, která jest patrně míněna jako protiklad ke vnučenému pachtu dle § 63 předčlového zákona ze dne 30. ledna 1920, čís. 81 sb. z. a n. Vnučení pachtýři ve smyslu tohoto ustanovení zákona mají tedy ustoupiti starým pachtýřům, domáhajícím se obnovy pachtu, — jiným novým pachtýřům však se přiznává přednost před dosavadními pachtýři. O tom, že v tomto případě úmluva s novými pachtýři byla dobrovolná a že staří pachtýři nemají příčiny, by si stěžovali do toho, že pozemky nebyly jim znovu zadány, nelze důvodně pochybovati, zvláště když jest nesporno, že si propachtovatelka v dražebních podmínkách vymínila, že přidělí pozemky kterémukoliv dražiteli. Rovněž jest nesporno, že nové pachtýři (jimž byly pozemky dány do pachtu na šest let), chtějí sami obdělávati pachtované pozemky a nemají 8 ha vlastní a pachtované pudy. Jsou tu tedy veškeré předpoklady čl. VI. zákona ze dne 13. července 1922, čís. 213 sb. z. a n., pro které obnova pachtu jest vyloučena, i bylo proto vyhověti dovolacímu rekursu a změnou napadeného usnesení obnoviti usnesení prvního soudu. Otázkou, zda se s úmyslem zákonodárce, jak byl vyložen, srovnává ustanovení čl. III. (4) nařízení ze dne 3. listopadu 1922, čís. 311 sb. z. a n., netřeba se zde zabývati, poněvadž nařízení to platí jen pro území Podkarpatské Rusi a pro obnovy pachtu, které se staly v prodloužené lhůtě.

Čís. 2125.

Odebráním předaných kusů nezanikají proti železnici nároky z nákladní smlouvy i ohledně kusů ztracených.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1922, Rv II 64/21.)

Žalobkyni byl na zavazadlový lístek, znějící na 2 kusy, vydán dráhou pouze kus jeden. Žalobu o náhradu škody procesní soud první stolice zamítl, nevzav jednak za prokázáno, že žalobkyni byl vydán pouze jeden kus, a vycházeje kromě toho z právního názoru, že v tom, že scházel jeden kus, jest spatřovati zevní, ihned poznatelnou vadu, již po odebrání zboží nelze dle § 97 (1) žel. dopr. ř. již proti dráze uplatňovati. Odvolací soud žalobě vyhověl a uvedl, zjistiť, že žalobkyni